

Komiteen for Sundhedsoplysning

Classensgade 71, 5. sal • DK-2100 København Ø
Telefon 35 26 54 00 • Fax 35 43 02 13
kfs@sundkom.dk • www.sundhedsoplysning.dk
CVR nr. 14 03 53 38

Sundhedsudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K.

MODTAGET

21 APR. 2008

15¹⁵

Den Centrale Indlevering

21. april 2008

Til medlemmerne af sundhedsudvalget

Vedr. orientering om "Patientuddannelse – lær at leve med kronisk sygdom"

"Kampen vi ikke har råd til at tabe", var en af overskrifterne i ugebrevet "MandagMorgen" den 5. december 2005. Kommentarerne var til Sundhedsstyrelsens rapport om de kroniske sygdomme. Det danske sundhedssystem er slet ikke gearret til at behandle nutidens største sundhedstrussel – de kroniske sygdomme, som kræver en helt anden kontinuerlig indsats: Patienten skal uddannes til at leve med sygdommen.

Bl.a. på baggrund af ovenstående refleksioner, valgte Sundhedsstyrelsen i samarbejde med Komiteen for Sundhedsoplysning, at tilbyde det amerikanske kursustilbud 'Patientuddannelse – lær at leve med kronisk sygdom', til kommunerne i Danmark.

Via en 3-årig finansiering fra TrykFonden påbegyndtes en 3-årig implementeringsperiode fra 2006-2008. Komiteen for Sundhedsoplysning har eneansvaret for implementeringen af "Patientuddannelse – lær at leve med kronisk sygdom".

Siden projektstart i marts 2006 til 17. april 2008 har 70 kommuner, 5 regioner og 4 patientforeninger tegnet licens til programmet. 55 kommuner, 2 regioner og 2 patientforeninger udbyder på nuværende tidspunkt kurser til deres borgere. På baggrund af projektets nationale udbredelse og meget store succes - kun strukturreformen er implementeret i flere kommuner - vil Komiteen gerne orientere Folketingets Sundhedsudvalg om programmet og dets nuværende og fremtidige muligheder på et udvalgsmøde.

Til orientering vedlægger vi kursusbogen "Patientuddannelse – lær at leve med kronisk sygdom", 3 informationsfoldere om kurset, en midtvejsstatus for projektet samt en oversigt over, hvilke diagnoser de mennesker, der deltager på kurset, har.

Med venlig hilsen

Charan Nelander
Direktør

Komiteen for Sundhedsoplysning • Danish Committee for Health Education

Komiteen for Sundhedsoplysning er en almennyttig, sygdomsbekæmpende forening, hvis formål er at fremme sundhed og forebygge sygdom gennem oplysning. Komiteen har følgende organisationer som medlemmer: Danmarks Apotekerforening, Dansk Psykolog Forening, Dansk Røde Kors, Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Sygeplejeråd, Dansk Tandlægeforening, Danske Regioner, FOA – Fag og Arbejde, Frederiksberg Kommune, Helse, Jordemødretforeningen, Kommunernes Landsforening, Københavns Kommune, Lægeforeningen samt Tandlægenes Nye Landsforening

Patientuddannelse – midtvejsstatus 1. januar 2006 – 17. april 2008.

'Patientuddannelse – lær at leve med kronisk sygdom' er et kursus i aktiv selvhjælp, hvor mennesker med kronisk sygdom underviser andre mennesker med kronisk sygdom i at leve et så aktivt, sundt og godt liv som muligt, på trods af deres kroniske lidelser. 'Patientuddannelse – lær at leve med kronisk sygdom' er udviklet på Stanford Universitet under navnet Chronic disease selfmanagement program.

Programmet er udviklet som supplement til de sygdomsspecifikke patientskoler og patientundervisning.

Status i Danmark

'Patientuddannelse – lær at leve med kronisk sygdom' er i løbet af 2006 kommet på den sundhedspolitiske dagsorden som et program, der er veldokumenteret, gennemprøvet og komplet med undervisnings- og oplysningsmateriale. Programmet indgår således blandt andet i idékataloger til planlægning af indsatser over for kronisk syge fra f.eks. Kommunernes Landsforening, Dansk Sygeplejeråd, Sundhedsstyrelsen og patientorganisationer, ligesom programmet indgår i et antal sundhedsaftaler mellem kommuner og regioner. Der har desuden været positiv medieinteresse for programmet.

Interessen for programmet er også stor i kommunerne og i patientforeningerne. Status primo april er, at 70 kommuner, 5 regioner og 4 patientforeninger har tegnet licens til programmet, og 55 kommuner, 2 regioner og 2 patientforeninger udbyder på nuværende tidspunkt kurser til deres borgere.

Dermed er projektet også udtryk for et unikt samarbejde mellem kommuner og patientforeninger, kommuner og regioner, samt mellem patientforeninger og regioner. Et eksempel er Bornholms Regionskommune, hvor kommunen selv har uddannet instruktører til at gennemføre kurserne, men også har indgået et samarbejde med Gigtforeningen, så instruktører uddannet af Gigtforeningen også underviser kommunens borgere. Et andet eksempel er Region Sjællands engagement i Regionens kommuners deltagelse i patientuddannelse. Her har regionen fra start påtaget sig rollen som netværksholder for kommunerne. Der er blevet etableret styregruppe, netværksmøder og et system for erfaringsudveksling.

Projektet udnytter dermed den nye kommunale struktur, og er med til at forankre denne.

Komiteen for Sundhedsoplysning har – med støtte fra Trygfonden – indgået samarbejde med Sundhedsstyrelsen om udbredelse og kvalitetssikring af programmet 'Patientuddannelse – lær at leve med kronisk sygdom' i Danmark.

Sundhedsstyrelsen erhvervede i november 2005 national licens til programmet og etablerede sig dermed som ansvarlig myndighed, der godkender brugere af programmet og årligt rapporterer kursusaktiviteter til Stanford Universitet. Det har siden marts 2006 været muligt for kommuner og regioner at lade sig registrere som brugere af programmet.

Ved udgangen af 2007 overtager Komiteen for Sundhedsoplysning - med accept fra Stanford universitet - licencen fra Sundhedsstyrelsen. Med licencen følger alle forpligtelser over for Stanford. Sundhedsstyrelsen vil fremover fortsat følge projektet og deltage i kvalitetssikringen af programmet, samt yde faglig sparring ved revision af kursusmaterialet.

Komiteen for Sundhedsoplysning driver det nationale sekretariat for patientuddannelse. Indtil udgangen af 2008, vil der være tre fuldtidsansatte på sekretariatet. Efter 2008 vil sekretariatet skulle finansieres af brugerorganisationerne. Finansieringsplanen er ikke på plads endnu.

Sekretariatet varetager følgende opgaver:

- Opstartssupport for nye brugerorganisationer
- Uddannelse af instruktører og masterinstruktører
- Koordination af vejledning til instruktører
- Distribution af kursusmateriale m.m.
- Revision af kursusmateriale
- Drift af hjemmesiden www.patientuddannelse.info
- Drift af evalueringsredskaber
- Kvalitetssikring
- PR og marketing

Oversigt over evidensen af programmet

I. En litteraturgennemgang er udgivet, hvor evidensen af programmet fra udenlandske studier vurderes. Fokus for gennemgangen er på programmets effekt i forhold til (selvvurderet) sundhedstilstand, self-efficacy, sundhedsadfærd, forbrug af sundhedsydelser samt omkostningseffektivitet. Rapporten har gennemgået peer review ved DSI. Formålet med gennemgangen er at formidle evidensen af programmet til relevante beslutningstagere og andre interesserede aktører.

II. Evaluering af kvaliteten af den lokale organisering af kurserne (brugerundersøgelser)
Et evalueringsredskab, der bygger på webbaserede spørgeskemaer, hvorfra data opsamles og trækkes i en database. Redskabet benytter sig af en udviklet version af de allerede anvendte skemaer. Redskabet har til formål at give brugerorganisationer mulighed for at dokumentere deres arbejde med programmet samt være et redskab til at vurdere og på denne måde udvikle kvaliteten af den lokale organisering af kurserne.
Data er samlet i en database, således at de kan opgøres nationalt. På den måde kan Komiteen for Sundhedsoplysning servicere brugerorganisationerne med nationale data.

III. Effektevaluering

Stanford Universitet har udviklet og valideret et spørgeskema samt kodningsinstruktioner til at afdække programmets effekt på (selvvurderet) sundhedstilstand, sundhedsadfærd, self-efficacy samt forbrug af sundhedsydelser. Spørgeskema samt kodningsinstruktioner er under oversættelse og testes på patienter, inden det sammen med de øvrige redskaber formidles til brugerorganisationerne. Brugerorganisationerne kan derefter selv udføre effektevalueringer. Komiteen for Sundhedsoplysning tilbyder desuden at udføre effektevalueringer som en konsulentydelse.

Læs mere om patientuddannelse i Danmark på hjemmesiden www.patientuddannelse.info

Med venlig hilsen

Charan Nelander
Direktør

Patientuddannelse – lær at leve med kronisk sygdom. Diagnosefordeling, september-december 2007, fordelt på 30 kommuner.

Diagnose	Antal	%- del af antal respondenter
Muskelskeletsygdomme	203	71,73
KOL/lungesygdom	46	16,25
Hjerte-kredsløbssygdomme	49	17,31
Diabetes	34	12,01
Cancer	28	9,89
Sclerose	24	8,48
Psykisk lidelse	22	7,77
Pårørende til kronisk syg	19	6,71
Neurologiske lidelser	18	6,36
Astma/allergi	14	4,95
Tarmsygdom	13	4,59
Blodsygdom	3	1,06
Parkinson	11	3,89
Ørelidelser	9	3,18
Apopleksi	8	2,83
Smerter	8	2,83
Nyresygdom	6	2,12
Synslidelser	6	2,12
Andre sygdomme	27	9,45
ikke oplyst	7	2,47
Antal diagnoser i alt	555	196,02
Antal respondenter i alt	283	

Note: Da mennesker med kronisk sygdom ofte har mere end én diagnose, forklarer det forskellen mellem antal respondenter og antal diagnoser.